

Силабус дисципліни

Методологія наукових досліджень

Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань 23 Соціальна робота
Спеціальність 231 Соціальна робота

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

Рік навчання: I, Семестр: II

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник

ПІП

професор кафедри психології та соціальної роботи,
д.психол.н., професор **Фурман Анатолій Васильович**

Контактна інформація

anatoliy_furman@yahoo.com +380974427595

Опис дисципліни

Дисципліна «Методологія наукових досліджень» спрямована на ґрунтовне засвоєння студентами теоретичних знань та формування відповідних практичних навиків щодо: оволодіння системними науковими знаннями теоретико-методологічного змісту щодо можливих способів пізнання і перетворення дійсності; вироблення професійних навиків ефективного здійснення методологічної роботи, у т.ч. відбору, систематизації, застосування та експертизи методів, технологій і процедур наукового пізнання; формування ідей, цінностей щодо досконалої організації науково-дослідної діяльності, здійснення критичного оцінювання методологічних стратегій сучасних соціально-економічних досліджень; оперування осмислено категоріями, поняттями і фактами під час методологічного обґрунтування дослідницьких програм і проектів за використання методичних процедур і технік.

Метою дисципліни «Методологія наукових досліджень» є оволодіння майбутніми фахівцями принципами, технологіями і техніками проведення фундаментальних і прикладних досліджень у різних сферах суспільної практики, а також підвищити їхню методологічну культуру та навчити її способам колективної мислекомунікації.

Структура дисципліни

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4/2	1. Поняття “методологія” і “метод” та їх зміст, структура, обсяг	Знати: про методологію та її значення у розвитку сучасної науки, її зміст та структуру; вміти використовувати отримані знання в нових умовах, при вивченні інших дисциплін.	Тести, проблемні завдання
4/2	2. Методологія як система наукових методів і прийомів, організаційних процедур і пошукових технік	Знати про предмет методологічного аналізу; методи тестування, опитування, бесіди, аналізу продуктів діяльності, мисленнєвого експериментування, наукового проектування, прогностичного моделювання, анкетування, кількісного і якісного аналізу даних; вміти організувати та здійснювати наукове дослідження.	Тести, проблемні питання, кейси

4/2	3. Методологія науки і методологічна робота у сфері пізнавальної творчості	Знати про методологію науки і методологічну роботу у сфері пізнавальної творчості. Здатність до винахідництва, здійснювати ґрунтовні дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.	Проблемні питання МКР
4/2	4. Класифікація методологій філософії науки і фундаментальне експериментування	Знання про індуктивізм, конвенціоналізм, фальсифікаціоналізм та історизм як основні методологеми філософії науки; принципи, умови та засоби фундаментального експериментування в гуманітарній сфері суспільства.	Питання на світоглядну компетентність
4/2	5. Методологія науково-дослідницьких програм і суспільна практика	Знати теорію, методологію, технологію і практику як галузей науки, їх особливості; знати про науковий план і науковий проект; вміти виявляти, ставити та вирішувати наукові проблеми.	Питання на суспільно-дослідницьку компетентність
4/2	6. Методологія наукових досліджень у сфері економіки	Знати філософські і загальнонаукові принципи, закони і категорії діалектики, економічні закони і категорії, дисциплінарні та міждисциплінарні методи дослідження в економічній теорії.	Тести, проблемні питання
6/3	7. Методологія наукових досліджень у сфері освіти	Знати соціально-культурну парадигму розвитку освіти та її методологічний аналіз, національну доктрину розвитку освіти в Україні; здійснювати порівняльний аналіз традиційної та інноваційної освітніх систем.	Тести, проблемні питання РКР

Літературні джерела

1. Бабайлов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т; Бровін О. В., 2019. 148 с.
2. Балл Г.О. Раціогуманістична орієнтація в методології людинознавства. Київ: Вид. ПП "СКД", 2017. 204 с.
3. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень: навч. посібник. К.: Ліра-К, 2018. 352 с.
4. Вітакультурна методологія. До 25-річчя наукової школи професора А. В. Фурмана: колективна монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 980 с.
5. Гуроров О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Харків, ХНАУ, 2017. 272 с.
6. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень. Підручник. Ювілейна серія НЮУ 215 років. Харків: В-во «Право», 2018. 368 с.
7. Дубницький В. І., Науменко Н. Ю., Федулова С. О. Методологія наукових досліджень в інформаційній економіці: навч. посіб. / заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Дубинського В. І.; Держ. ВНЗ «Укр. держ. хім.-технол. ун-т». Дніпро: ДВНЗ УДХТУ, 2019. 443 с.
8. Євтушенко М, Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.
9. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
10. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. 2-ге вид.. Київ: Алерта, 2019. 492 с.
11. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
12. Лакатош І. Дослідницькі програми Поппера і Куна у фокусі фальсифікаціонізму / Імре Лакатош // Психологія і суспільство. - 2013. - №4. - С. 6-17.
13. Медведєва В. М. Основи наукових досліджень. Практикум. К. Ліра-К, 2017. 84 с.
14. Медвідь В., Данько Ю, Кобилянська І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях). Суми: Університетська книга, 2020. 219 с.
15. Методологія і психологія гуманітарного пізнання: колективна монографія. До 25-річчя наукової школи професора А.В. Фурмана. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 998 с.
16. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / Добронравова С. І. та ін.; за ред. І. С.

- Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
17. Носачова Ю., Іваненко О., Радовенчик Я. Основи наукових досліджень. К.: Кондор, 2020. 132 с.
 18. Соболев Х.С., Петровська Н.І., Гуняк О. М. Методологія і принципи наукових досліджень: навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. 92 с.
 19. Фурман А.В. Методолог - професія майбутнього/ Психологія і суспільство. 2016. №1. С. 16-42.
 20. Фурман А.В. Методологія як сфера мислєдїяльності// Психологія і суспільство. 2017. № 1. С. 34-49.
 21. Фурман Анатолій Васильович, Ребуха Л.З. Складники і форми методологічної організації комплексної гуманітарної експертизи//Науковий огляд № 4 (47), 2018. С. 56-67.
 22. Фурман А.В. Модульно-розвивальний оргпростір методологування: ідея мислєвчинення/ Психологія і суспільство. 2016 - №4. - С. 29-31
 23. Фурман А. В. Методолог - професія майбутнього / А. В. Фурман // Психологія і суспільство. – 2016. – № 1. – С. 16–42.
 24. Bagele Chilisa (2019). Indigenous Research Methodologies (NULL). 392p. 18.David L. Gast, Jennifer R. Ledford (2018). Single Case Research Methodology. 436 p.
 25. Boland L. A. Economic Methodology: Theory and Practice. URL: <http://www.sfu.ca/~boland/methodology85.PDF>
 26. Mishra, Dr. Shanti Bhushan & Alok, Dr. Shashi. Handbook of research methodology. New Delhi: Educreation publishing, 2017. URL: https://www.researchgate.net/publication/319207471_HANDBOOK_OF_RESEARCH_METHODOLOGY
 27. Research Methodology: Methods And Techniques (Multi Colour Edition).2019. by C.R. Kothari (Author), Gaurav Garg (Author)
 28. Runjit Kumar (2019). Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginner. 528 p.
 29. Francis C. Dane (2017). Evaluating Research: Methodology for People Who Need to Read Research. SAGE Publications, Inc; 2 edition. 280 p.
 30. Shona McCombes. How to write a research methodology. 2019. URL: <https://www.scribbr.com/dissertation/methodology>
 31. Quast C., Seidel M. Introduction: The Philosophy of Expertise - What Is Expertise? *Topoi*. 2018. 37: 1-2.
 32. Walliman, Nicholas (2018) Research methods: the basics/ 2nd edition. Abingdon. Oxon; New York, NY: Routledge

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Залікові модулі, які здаються із порушенням визначених термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату. За наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) студент має право скласти заліковий модуль з отриманням оцінки в діапазоні до 100 балів.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час проведення форм проміжного контролю та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати під час тестування
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-3) – тестування, опитування, самостійна робота	20
Модуль 2 (теми 4-7) – ректорська контрольна робота	20
Модуль 3 КПІЗ (теми 1-7)	20
Модуль 4 Екзамен (теми 1-7) – тести, завдання	40
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **модуль 1** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Усне опитування (студент повинен отримати не менше однієї оцінки за відповідь на практичному занятті)	10
Тестування на практичному занятті	10
Самостійна робота	20
Усний колоквіум за темами 1-3	60
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **модуль 2** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Усне опитування (студент повинен отримати не менше однієї оцінки за відповідь на практичному занятті)	10
Усний колоквіум за темами 4-7	10
Ректорська контрольна робота за усіма темами навчального курсу	80
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **модуль 3** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Завдання 1	40
Завдання 2	10
Завдання 3	10
Завдання 4	20
Завдання 5	10
Завдання 6	10
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **екзамен** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Теоретичне питання 1	30
Теоретичне питання 2	30
Тести (10 тестів)	10
Практичне завдання	30

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
90-100	A (відмінно)	Відмінно	студент володіє глибокими знаннями теоретичного матеріалу, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни
85-89	B (дуже добре)	Добре	студент ґрунтовно засвоїв теоретичний матеріал, має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається незначних неточностей і похибок у логіці викладу матеріалу

75-84	C (добре)		студент добре засвоїв теоретичний матеріал, переважно володіє аспектами з першоджерел і рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, але дає неповні відповіді на запитання
65-74	D (задовільно)	Задовільно	студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або вказують на відсутність необхідних знань і вмій
60-64	E (достатньо)		студент володіє поверховими знаннями теоретичного матеріалу навчальної дисципліни, слабо орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, плутає поняття
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		студент практично не володіє навчальним матеріалом дисципліни, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Обов'язковий повторний курс навчання по дисципліні